

รูปแบบเครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6 Forms and Styles of costume in King Rama "IV"s spoken drama

อภิรักษ์ สารภี

Apirak Sarapee

สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Performing Arts Faculty of Arts Suan Sunandha Rajabhat University

Received: February 4, 2019
Revised: May 23, 2019
Accepted: June 3, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบเครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6 และศึกษาปรากฏการณ์เครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6 กำหนดระยะเวลาของการศึกษาเครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6 ตั้งแต่เสด็จศึกษาต่างประเทศจนถึงสวรรคต ระหว่างปี พ.ศ.2436-2468 รวมทั้งสิ้น 33 ปี ผู้วิจัยได้คัดเลือกละครพูดที่ทรงพระราชนิพนธ์ ทรงกำกับการแสดงและทรงแสดงร่วมกับพระสหาย จำนวนทั้งสิ้น 14 เรื่อง เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาพถ่ายฟิล์มกระจก ตำรา เอกสารและภาพจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6 สามารถแบ่งรูปแบบเครื่องแต่งกายของตัวละครผู้ชายและตัวละครผู้หญิงออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบเครื่องแต่งกายตะวันตก รูปแบบเครื่องแต่งกายไทยและรูปแบบเครื่องแต่งกายผสม ในลักษณะรูปแบบเครื่องแต่งกายยังสามารถแบ่งช่วงปรากฏการณ์เครื่องแต่งกายออกเป็น 5 ยุคสมัย ได้แก่ ช่วงที่ 1 ปรากฏการณ์การศึกษาในต่างประเทศ ตัวละครผู้ชายนิยมสวมใส่ชุดทักซิโด้ ตัวละครผู้หญิงแต่งกายลักษณะสมเด็จพระราชินี ช่วงที่ 2 ปรากฏการณ์ความสำคัญด้านงานละคร ตัวละครผู้ชายนิยมสวมใส่ชุดทักซิโด้ ชุดสูทและเครื่องแบบทหารตะวันตก ช่วงที่ 3 ปรากฏการณ์ฟื้นฟูการศึกษาและศาสตร์ศิลป์ เป็นช่วงที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับสยามและลาผนวช ตัวละครผู้ชายนิยมสวมใส่เสื้อราชแพทเทิร์นหรือเสื้อราชประแตนนุ่งโจงกระเบน ตัวละครผู้หญิงสวมใส่รูปแบบคล้ายกับเสื้อสตรียุคสมัยเอ็ดเวิร์ดเดียน ด้านล่างนุ่งโจงกระเบน ช่วงที่ 4 ปรากฏการณ์เชิดชูกองทัพทหารไทย ตัวละครผู้ชายนิยมแต่งเครื่องแต่งกายแบบทหารไทย เช่น ทหารเสือป่า ทหารเรือ ตัวละครผู้หญิงนิยมเสื้อตัวหลวมนุ่งโจงกระเบน ช่วงที่ 5 ปรากฏการณ์เครื่องแต่งกายสู่ความเป็นอารยะ ตัวละครผู้ชายนิยมสวมใส่เครื่องแต่งกายแบบทหารของสยาม ตัวละครผู้หญิงเริ่มเปลี่ยนจากการนุ่งโจงกระเบนมาสวมใส่ผ้าขึ้น ปรากฏการณ์เครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6 มีปัจจัยที่ทำให้เครื่องแต่งกายถูกเปลี่ยนแปลงและเห็นช่วงการพัฒนาทั้งสภาพสังคม การเมือง ประเทศและสงครามโลก

ความสำคัญ รูปแบบเครื่องแต่งกาย, ปรากฏการณ์เครื่องแต่งกาย, ละครพูดในรัชกาลที่ 6

ABSTRACT

The purposes of this research is to study the forms and styles of costume of King Rama VI's spoken plays and their development. The time-frame of the study covers the period when His Majesty went to study abroad until his demise, from 1893 to 1925, totally 33 years. The sample of study is selected from the spoken plays which His Majesty composed, directed and performed himself, totally 14 plays. The data is collected from mirror-film-pictures, textbooks, documents and photos from National Library.

The results reveal that the styles of costume in King Rama VI's spoken plays can be divided into 3 groups: western styles, Thai styles and mixes. Within each style, they can still be categorized into 6 periods: 1. the Late Victorian period, when male characters wore tuxedos and female characters' costumes imitated the queen Victoria's dresses. 2. the Edwardian period, which male characters still wore tuxedos or suits or western military uniforms. 3. the period when His Majesty returned Siam (Thailand) and and ordained 4. the Teens period, when male characters usually wore royal pattern (Raja patterns) shirts with Jong-Gra-Ben trousers, while female characters wore Edwardian-style blouses with Jong-Gra-Ben trousers. 5. the Late Teens periods, when male characters normally wore Thai military uniforms such as Wild Tiger soldier (Suer Pah), Navi soldier, and female characters wore loose blouses with Jong-Gra-Ben trousers. 6. Gatsby or

Art Deco period, when male characters commonly wore Siam military uniforms and female characters started to change from Jong-Gra-Ben trousers to sarongs. The study found that the development of the costumes patterns of King Rama VI's spoken plays also depended on social movement and political status of the country as well as the world situation, world war.

Keywords : costume patterns , costume in King Rama IV's , costume development ,

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับพระนามว่า “พระผู้ทรงพระราชทานกำเนิดละครพูดครั้งแรกในประเทศไทย” หรือบิดาแห่งการละครพูด พระองค์ทรงได้นำรูปแบบและแนวคิดของการแสดงละครเวทีตะวันตกมาปรับใช้ให้เข้ากับละครของพระองค์ ทำให้เกิดละครพูดที่แปลกใหม่ต่อละครในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการแสดงในราชสำนัก โดยมีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นผู้กำกับและผู้แสดงด้วยตัวท่านเอง ผู้แสดงนิยมเป็นผู้ชายล้วนและเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงตัวละครเป็นชายจริงหญิงแท้ตอนปลายสมัยรัชกาลที่ 6 การเล่นละครพูดนี้มักเป็นเรื่องของบุคคลชั้นสูง การแสดงจะเล่นเป็นฉากหรือเป็นองก์ก็ได้เล่นคล้ายแบบละครตะวันตกหรือนำรูปแบบการเล่นของตะวันตกมาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมไทย มีเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ ฉาก เพื่อให้ดูสมจริงและเข้ากับตัวละครในแต่ละฐานะบทบาท (สมศักดิ์ บัวรอด, 2547, น.72)

พระองค์เริ่มศึกษาทละครพูดและการแสดงละครพูดอย่างจริงจังเมื่อ มีพระชนมายุเพียง 12 พรรษา พระองค์เริ่มสนใจและทอดพระเนตรละครพูดแบบตะวันตกอยู่บ่อยครั้งเมื่อเสด็จศึกษาต่อประเทศอังกฤษ โดยพระองค์เห็นว่าละครพูดมีความสำคัญและเป็นศิลปะการแสดงที่มีประโยชน์ให้ความสนุกสนานกับผู้ชมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ทละครบางเรื่องพระองค์ได้ทรงแสดงและทรงกำกับเอง เมื่อพระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาได้เสด็จกลับประเทศไทย แต่ก็ไม่ทิ้งเรื่องของการแต่งทละครพูดและการเล่นละครพูดแต่อย่างใด พระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์ละครพูดไว้อีกหลายเรื่อง ตั้งแต่เสด็จไปศึกษาต่อต่างประเทศ จนถึงพระองค์สวรรคต ทั้งนี้รูปแบบของทละครพูดของพระองค์ได้มีการพัฒนาและถูกปรับเปลี่ยนอยู่ตลอด (ปิ่น มาลากุล, 2517, น.46)

นอกจากมีพระปรีชาความสามารถในการแสดงและประพันธ์ละครพูดแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงออกแบบเครื่องแต่งกายในละครพูดของพระองค์เองอีกด้วย เครื่องแต่งกายในทละครพูดรัชกาลที่ 6 มีรูปแบบที่ถูกการพัฒนาตามยุคตามสมัยและถูกปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับละครพูดของพระองค์ โดยช่วงเวลาที่พระองค์เสด็จศึกษาต่อต่างประเทศระหว่างปี พ.ศ.2436-2447 ซึ่งตรงกับสมัยวิกตอเรียตอนปลาย (Victorian) และ เอ็ดวอร์ดเดียน (Edwardian) เมื่อมีการเปรียบเทียบและวิเคราะห์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายตะวันตกในละครพูดที่ทรงพระราชนิพนธ์ในช่วงนั้นพบว่าได้รับอิทธิพลจากเสื้อผ้าสไตล์ยุโรปในยุคดังกล่าวทั้งสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี ในช่วงนี้เครื่องแต่งกายในละครพูดที่ทรงจัดแสดงขึ้นที่ต่างประเทศเป็นเครื่องแต่งกายแบบตะวันตกทั้งหมด

เมื่อพระองค์เสด็จกลับประเทศไทย ตัวบทละครและวิธีการแสดงได้ถูกปรับเปลี่ยนและมีการพัฒนาอยู่ตลอด เครื่องแต่งกายในการแสดงละครพูดก็เช่นกัน เครื่องแต่งกายแบบตะวันตกถูกปรับเพื่อให้เข้ากับสังคมหรือเครื่องแต่งกายของไทย เครื่องแต่งกายในละครพูดเริ่มที่จะมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกกับวัฒนธรรมไทยเข้าไว้ โดยจะเห็นเครื่องแต่งกายท่อนบนเป็นแบบตะวันตกท่อนล่างเป็นโจงกระเบน

รูปแบบเครื่องแต่งกายในละครพูดรัชกาลที่ 6 ถูกพัฒนาต่อไปอีกในช่วงสมัยที่พระองค์ขึ้นครองราชย์จนถึงสวรรคต เครื่องแต่งกายในละครพูดได้รับอิทธิพลตะวันตกและจีนเข้ามาอยู่ตลอดเช่นเครื่องแต่งกายตะวันตกจะอยู่ในช่วง ช่วงยุคทีนส์ (Teen) จนถึงช่วงอาร์ต เอ็ดโค (Art deco) ทำให้รูปแบบเครื่องแต่งกายของตัวละครถูกพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปมากยิ่งขึ้น มีเครื่องแบบทหารเข้ามาเสริม สุภาพสตรีเริ่มเปลี่ยนจากการใส่โจงกระเบนเป็นผ้าถุง เสื้อลูกไม้ตัวหลวมบาง รองเท้าหนังงาม (ลพธ์ อุตมะ, 2559, น.11)

เครื่องแต่งกายในละครพูดรัชกาลที่ 6 มีรูปแบบและการพัฒนาอยู่ตลอดในระยะเวลาหลายสิบปีเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและสภาพของสังคม พระองค์ทรงนำเครื่องแต่งกายตะวันตกมาปรับใช้ในรูปแบบของการแสดงละครพูดและนำเครื่องแต่งกายไทยเข้ามาผสมผสานเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างลงตัว เพื่อให้ละครพูดของพระองค์แตกต่างจากละครรูปแบบอื่นของประเทศไทย แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เป็นอย่างดี

ละครพูดของรัชกาลที่ 6 ยังมีอิทธิพลในการแสดงละครในปัจจุบัน เช่น โรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาได้นำบทละครพระราชนิพนธ์ไปจัดแสดง อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตได้ว่ารูปแบบของเครื่องแต่งกายที่ปรากฏในละครพูดที่จัดแสดงใน

ปัจจุบันมีรูปแบบไม่ตรงกับองค์ประกอบที่ได้ออกแบบไว้ ทั้งที่ละครพูดหลายเรื่องของพระองค์มีหลักฐานภาพถ่าย ให้ค้นคว้า เพียงแต่ไม่มีผู้ศึกษารวบรวมหลักฐานและแนวคิดเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบและปรากฏการณ์ เครื่องแต่งกายในละครพูดรัชกาลที่ 6 เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสำหรับละครพูดรัชกาลที่ 6 รวมถึงแสดงให้เห็นพระปรีชาสามารถของพระองค์ในฐานะนักออกแบบ ที่ได้นำเครื่องแต่งกายตะวันตกมา ผสมผสานปรับใช้ให้เข้ากับสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบเครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6
2. ศึกษาพัฒนาการเครื่องแต่งกายละครพูดในสมัยรัชกาลที่ 6

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การศึกษาเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษางานด้านประวัติความเป็นมาของบทละครพูดและบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ที่ปรากฏหลักฐานภาพถ่ายเครื่องแต่งกายเป็นหลัก โดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา พิธีกรรมจากบทพระราชนิพนธ์ รูปภาพ จากแหล่งต่างๆเพื่อนำมาวิเคราะห์และทำการรวบรวมเป็นเอกสาร

2. การศึกษาหลักฐานเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากรูปภาพในฟิล์มกระจกที่ได้บันทึกไว้ในอดีต ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้บันทึกเอาไว้เป็นชุดการแสดงที่พระองค์ทรงแสดงละครพูดหรือรูปภาพเจ้าจอมในยุคนั้นนั้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบเพื่อหารูปแบบการพัฒนาของเครื่องแต่งกายตะวันตกที่เข้ามาสู่สยามประเทศ จนทำให้เครื่องแต่งกายถูกปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงในช่วงสมัยนั้น จนเป็นสาเหตุที่ทำให้เครื่องแต่งกายละครพูดถูกปรับเปลี่ยนไปด้วย

3. การศึกษาแบบสังเกตการณ์

ผู้วิจัยได้ทำแบบสังเกตการณ์ โดยเข้าร่วมอบรมวิชาการตัดเสื้อชั้นสูงของสุภาพสตรี เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม และสังเกตวิธีการตัดเย็บรูปทรงเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายทั้งไทยและต่างประเทศ

4. การให้สัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์งานวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 6
- 2) ผู้ที่ศึกษาเครื่องแต่งกายตะวันตกและเครื่องแต่งกายในสมัยรัชกาลที่ 6

ผลการงานวิจัย

เมื่อเครื่องแต่งกายของตัวละครชายและตัวละครหญิงถูกแบ่งรูปแบบเครื่องแต่งกายทำให้สามารถแยกสไตล์การแต่งตัวออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ โดยมีชื่อเรียกของการจัดประเภทเครื่องแต่งกายได้แก่ ประเภทที่ 1 เครื่องแต่งกายตะวันตก ประเภทที่ 2 เครื่องแต่งกายแบบไทย และประเภทที่ 3 เครื่องแต่งกายแบบผสม ในการแยกประเภทในครั้งนี้จะสามารถใช้แยกเครื่องแต่งกายได้ทั้งตัวละครชายและตัวละครหญิง ดังนั้นเครื่องแต่งกายตัวละครชายจะแบ่งออกเป็น 24 รูปแบบ เครื่องแต่งกายตัวละครหญิงจะแบ่งออกเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบเครื่องแต่งกายตัวละครผู้ชายและตัวละครผู้หญิง

ประเภทที่ 1 เครื่องแต่งกายตะวันตกแบ่งออกเป็น 8 รูปแบบได้แก่

- 1.ชุดทักซิโด
- 2.ชุดสูท
- 3.เครื่องแบบตำรวจทหารตะวันตก
- 4.เครื่องแบบตำรวจทหารตะวันตก (สี kaki)
- 5.เครื่องแบบทหารฝรั่ง ยศชั้นสูง
- 6.เครื่องแบบทหารฝรั่ง ยศชั้นรอง
- 7.เครื่องแบบเจ้าชายตะวันตก
- 8.นักบวช

เครื่องแต่งกายตัวละครหญิง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

- 1.เครื่องแต่งกายสมัยวิกตอเรีย
- 2.เครื่องแต่งกายสมัยเอ็ดเวิร์เดียน

ภาพที่ 1 ละครพูดเรื่อง miss honeybone ตัวละครผู้ชายสวมใส่ชุดทักซิโด ตัวละครผู้หญิงสวมใส่เครื่องแต่งกาย
ยุคสมัยวิกตอเรีย

ที่มา : ปิ่น มาลากุล (2517, น.63-73)

ประเภทที่ 2 เครื่องแต่งกายแบบไทย

เครื่องแต่งกายตัวละครชาย แบ่งออกเป็น 10 รูปแบบ ได้แก่

- 1.เครื่องแบบทหารร้อยตรี
- 2.เครื่องแบบทหารเสือป่า
- 3.เครื่องแบบทหารเสือป่าสำรอง
- 4.เครื่องแบบทหารลูกเสือป่า
- 5.เครื่องแบบทหารเรือ(ราชองครักษ์)
- 6.เครื่องแบบทหารสโมสร
- 7.เครื่องแบบทหารเรือดุริยาง
- 8.เครื่องแบบสารวัตรทหารเรือ
- 9.เครื่องแบบตำรวจ (พลเรือน)
- 10.เครื่องแบบทหารเรือสำรอง

เครื่องแต่งกายตัวละครหญิง แบ่งออกเป็น 1 รูปแบบ ได้แก่

- 1.ชุดพยาบาล

ภาพที่ 2 ละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ ตัวละครผู้ชายสวมใส่เครื่องแต่งกายรูปแบบของทหาร ตัวละครผู้หญิงสวมใส่เครื่องแต่ง
กายนางพยาบาล

ที่มา : ปิ่น มาลากุล (2517, น.118-178)

ประเภทที่ 3 เครื่องแต่งกายผสม

เครื่องแต่งกายตัวละครชาย แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

- 1.เครื่องแต่งกายราชแพทเทริน
- 2.เครื่องแต่งกายพระราชานิยมราชกาลที่ 6
- 3.เครื่องแต่งกายรับแขก
- 4.เครื่องแต่งกายอยู่บ้าน
- 5.เครื่องแต่งกายเจ้าพระยา

เครื่องแต่งกายตัวละครหญิง แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. เครื่องแต่งกายสตรีรัชกาลที่ 6 ตอนต้น
2. เครื่องแต่งกายสตรีรัชกาลที่ 6 ตอนกลาง
3. เครื่องแต่งกายสตรีรัชกาลที่ 6 ตอนปลาย

ภาพที่ 3 ละครพูดเรื่องกลแตก ตัวละครผู้ชายสวมใส่เครื่องแต่งกายพระราชานิยมราชกาลที่ 6 ผู้หญิงเครื่องแต่งกายสตรีรัชกาลที่ 6 ตอนปลาย
ที่มา : ปิ่น มาลากุล (2517, น.96)

ปรากฏการณ์เครื่องแต่งกายละครพูดในรัชกาลที่ 6 จะสามารถแบ่งช่วงพัฒนาการตามปี พ.ศ. ดังนี้
ยุคที่ 1 พัฒนาการเครื่องแต่งกายตัวละคร พ.ศ.2436-2444

หลังจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเสด็จศึกษาต่อต่างประเทศในปี พ.ศ.2436 พระองค์ทรงได้ศึกษางานวิชาการ ภาษาต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น และที่สำคัญพระองค์ยังได้สนใจในเรื่องวิชาทางทหาร เป็นอย่างมาก เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงมีเวลาว่างจากการเรียนในวิชาต่างๆพระองค์จะทรงหากิจกรรมยามว่างทำเพื่อใช้เวลาหลังจากที่เว้นว่างจากการเรียน คือการชมละครเวทีของตะวันตก ศึกษาบทละคร พระราชนิพนธ์บทละคร ไว้สำหรับอ่านเพื่อความสนุกและแสดงในโอกาสสำคัญ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เมื่อได้พระราชนิพนธ์บทละครพูดพระองค์จะให้ความสำคัญกับตัวละครเป็นอย่างมาก เพราะตัวละครทำให้ละครและเรื่องราวเกิดความสมบูรณ์แบบ อีกทั้งตัวละครเมื่อได้รับคัดเลือกในการแสดงตัวละครจะต้องมีความเหมาะสมกับบทบาทที่ตนเองได้รับ ฉะนั้นตัวละครมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ไม่ต่างไปจากตัวบทละคร ฉาก แสง และท่านผู้ชม สิ่งที่ทำให้ตัวละครเกิดความสมบูรณ์แบบ เข้ากับเนื้อเรื่องที่แสดงได้นั้น คือองค์ประกอบของเครื่องแต่งกาย

ฉะนั้นเครื่องแต่งกายที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ให้นักแสดงของพระองค์สวมใส่เมื่อมีการแสดง ยุคสมัยแรกที่พระองค์ยังทรงศึกษาต่อต่างประเทศ ดูจากภาพถ่ายการแสดงละครที่ปรากฏเครื่องแต่งกายของตัวละครชายและตัวละครหญิงเป็นเครื่องแต่งกายตะวันตกทั้งหมด ซึ่งจะอยู่ในยุคสมัยวิกตอเรีย (Victorian) ตัวละครฝ่ายชายจะมีเครื่องแต่งกายที่เรียกว่า ชุดทักซิโด ชุดสูทและเครื่องแบบทหาร ส่วนตัวละครหญิงเป็นเครื่องแต่งกายของสุภาพสตรีผู้ที่มีฐานที่เรียกกันว่าเครื่องแต่งกายแบบวิกตอเรีย เพราะช่วงสมัยนั้นวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายตะวันตกทั้งผู้ชายและผู้หญิงส่วนใหญ่มี

การรับอิทธิพลแฟชั่นของเครื่องกายมาปรับใช้ให้เห็นอยู่ในรูปแบบเดียวกัน ทำให้เครื่องแต่งกายในลักษณะนี้เป็นที่นิยมจากสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชินีและถ่ายทอดไปถึงขุนนาง รวมถึงผู้ที่มีฐานะ จนเกิดเป็นเครื่องแบบสมัยนิยมของตะวันตก และนำมาปรับใช้กับละครเวทีเพื่อให้ตรงตามยุคสมัยหรือเนื้อเรื่องที่เกิดในสมัยนั้น

ยุคที่ 2 พัฒนาการเครื่องแต่งกายตัวละคร พ.ศ. 2444-2445

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงประทับอยู่ต่างประเทศและมีการจัดการแสดงละครอยู่เสมอ ทำให้เครื่องแต่งกายตัวละครชายและละครหญิงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2444-2445 เครื่องแต่งกายตัวละครชายจะมีรูปแบบชุดทักซิโด ซึ่งเครื่องแต่งกายตัวละครชายยังไม่มีแตกต่างจากสมัยวิกตอเรียมาก แต่จะมีการเพิ่มเติมเครื่องแต่งกายของทหารฝรั่งเศส ซึ่งเครื่องแต่งกายทหารฝรั่งเศสเป็นเครื่องแต่งกายที่มีความละเอียดกว่าชุดอื่นๆ ทั้งหมวก กระบี่ วิกผมปลอม ที่เป็นเครื่องแต่งกายสำคัญของทหารฝรั่งเศส ในส่วนเครื่องแต่งกายตัวละครหญิงได้มีการปรับรูปแบบเครื่องแต่งกายยุคสมัย วิกตอเรียมาเป็น ยุคสมัยเอ็ดเวิร์เดียน (Edwardian) ทำให้เครื่องแต่งกายของตัวละครหญิงมีความละเอียดอ่อนมากกว่าตัวละครชาย โดยจะเน้นให้เห็นสร้อยช่วงเอวและหน้าอกลักษณะแขนเสื้อเน้นเป็นแขนถ่วงกระโปรงยาว มีการเลือกใช้ผ้าลูกไม้ เครื่องประดับ สีของผ้าที่นิยมสีขาวหรือสีครีม

ในช่วงยุคสมัยนี้เป็นช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเครื่องแต่งกายที่เห็นได้ชัดจากสภาพสตรีตะวันตก โดยมีการเปลี่ยนผ่านทางแฟชั่นนิยมใช้ผ้าลูกไม้แทนผ้าพื้น ใส่เครื่องประดับหลายชิ้นการแต่งกายในยุคนี้ถือว่าเป็นแฟชั่นที่มีอิทธิพลต่อนานาประเทศเป็นอย่างมากทำให้ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง นำมาเป็นเครื่องแต่งกายแบบผสมผสานระหว่างไทยและตะวันตก ซึ่งไปตรงกับการสวมใส่เครื่องแต่งกายของสมเด็จพระราชินีอเล็กซานดรา ในสมเด็จพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 7 เครื่องแต่งกายในยุคสมัยนี้เริ่มมีการพัฒนาที่เห็นได้ชัดจากรูปถ่ายที่ปรากฏในเรื่อง The king's command

ยุคที่ 3 พัฒนาการเครื่องแต่งกายตัวละคร พ.ศ. 2445-2456

ช่วงเวลาปี พ.ศ. 2445-2453 เป็นช่วงเวลาที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงสำเร็จการศึกษาวิชาการต่างๆ ณ ประเทศอังกฤษ และทรงเสด็จกลับประเทศไทย ทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ตอนเสด็จกลับได้มีการเจริญสัมพันธไมตรีและเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ โดยมีประเทศ สหรัฐอเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ และญี่ปุ่น เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้เจริญสัมพันธไมตรีสถานที่ใดพระองค์ก็จะกลับมาจดบันทึกสิ่งพบเห็นที่เป็นของแปลกใหม่และเป็นเอกลักษณ์หรือวัตถุโบราณที่สำคัญของประเทศ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ยังทรงสนับสนุนงานศาสตร์ ศิลปะการแสดง ทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี รวมไปถึงงานละครพูดของพระองค์ มีการจัดแสดงอยู่เสมอในพระราชวังหรือที่ประทับต่างๆ ทำให้ละครพูดของพระองค์เป็นที่ยอมรับแก่ขุนนาง ข้าราชการและคนดูในสมัยนั้น

ละครพูดของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เป็นละครพูดที่ได้รับรูปแบบการแสดงมาจากละครเวทีของตะวันตกแล้วนำมาปรับให้เข้ากับสภาพบ้านเมืองของไทย ทั้งบทพระราชนิพนธ์ วิธีการเล่น การแสดงและองค์ประกอบต่างๆ รวมไปถึงเครื่องแต่งกายของตัวละครผู้ชายและตัวละครผู้หญิง ดังนั้นละครพูดของพระองค์จึงเป็นละครพูดที่น่าสนใจและมีชื่อเสียงในช่วงนั้น

ในยุคนี้เครื่องแต่งกายของตัวละครพูดถูกพัฒนาและถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบออกไปจากเครื่องแต่งกายตัวละครตะวันตก เมื่อดูจากภาพถ่ายการแสดงละครพูดที่ปรากฏ เครื่องแต่งกายของตัวละครผู้ชายจะมีลักษณะเป็นเครื่องแต่งกายแบบทหารไทยหรือเป็นเครื่องแบบข้าราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 คือ ตัวละครผู้ชายมีการนุ่งโจงกระเบนสวมใส่เสื้อพระราชทาน ในสมัยรัชกาลที่ 5 สีขาวแขนยาวคอตั้ง และตัวละครหญิงมีเครื่องแต่งกายท่อนบนเป็นเครื่องแต่งกายในลักษณะ ยุคสมัยเอ็ดเวิร์เดียน (Edwardian) ส่วนประกอบของเสื้อได้แก่ผ้าลูกไม้ แต่ยังมีกระโปรงในแบบของไทย เห็นได้จากละครพูดเรื่อง ชิงนาง

เครื่องแต่งกายตัวละครผู้ชายและตัวละครผู้หญิงในละครพูดของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 มีช่วงพัฒนาการที่เห็นได้โดยความเปลี่ยนแปลงของสภาพบ้านเมืองและเหตุการณ์สำคัญในยุคสมัยที่พระองค์ทรงได้จัดตั้งโรงเรียนมหาวชิราวุธ ก่อตั้งกองลูกเสือป่า และมีสถานการณ์ทางการเมือง ทำให้บทพระราชนิพนธ์รวมไปถึงเครื่องแต่งกายถูกปรับเปลี่ยนตามปัจจัยและเหตุการณ์สำคัญ

ยุคที่ 4 พัฒนาการเครื่องแต่งกายตัวละคร พ.ศ. 2457-2462

เครื่องแต่งกายตัวละครในยุคนี้เป็นเครื่องกายที่ถูกปรับเปลี่ยนไปจากของเดิมที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยตัวละครผู้ชายเริ่มจะมีลักษณะที่เป็นเครื่องแต่งกายในรูปแบบทหารไทยในชั้นยศต่างๆ หรือ เป็นเครื่องแต่งกายทหารตะวันตกแล้วถูกปรับให้

เป็นเครื่องแต่งกายแบบทหารไทย ส่วนเครื่องแต่งกายตัวละครผู้หญิงเป็นเครื่องแต่งกายที่มีลักษณะ เป็นเสื้อลูกไม้ปักตัวหลวม ใส่สบาย นุ่งโจงกระเบนทับกับตัวเสื้อ มีผ้าแพรสะพาย สวมใส่เครื่องประดับน้อยชิ้น

เหตุการณ์บ้านเมืองต่างๆทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเริ่มพระราชนิพนธ์บทละครพูดขึ้นใหม่หลายเรื่อง มีการเชิดชูเหล่าทหารนักรบของไทย และที่สำคัญเครื่องแต่งกายของตัวละครผู้ชายที่เป็นเครื่องแต่งกายแบบทหารถูกพัฒนาไปจากของเดิม เห็นได้จากปี พ.ศ.2457-2462 ซึ่งการพัฒนาเครื่องแต่งกายตัวละครผู้ชายที่เป็นทหารมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 การจัดตั้งราชนาวี และส่งทหารไปทำการช่วยรบ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 นำการแสดงละครพูดเข้าถึงประชาชนคนดูให้เกิดการรักชาติ บ้านเมือง รักการเป็นทหาร อีกทั้งเครื่องแต่งกายของตัวละครผู้หญิงถูกอิทธิพลทางแฟชั่นตะวันตกยุค (ทีนส์) เข้ามามีผลผสมผสานในเครื่องแต่งกายในละครพูด

ยุคที่ 5 พัฒนาการเครื่องแต่งกายตัวละคร พ.ศ. 2463-2468

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระราชนิพนธ์บทละครพูดไว้เพื่อทำการแสดงอยู่หลายเรื่อง ตั้งแต่ที่พระองค์เสด็จศึกษาต่อต่างประเทศจนถึงเสด็จกับไทยและสวรรคต การแสดงละครพูดของพระองค์และบทพระราชนิพนธ์ถูกปรับเปลี่ยนและมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้มีความแปลกใหม่และเป็นที่น่าสนใจต่อผู้ชมจึงทำให้ ยุคนี้เป็นยุคที่มีการจัดแสดงละครพูดอยู่หลายเรื่องและมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในเรื่องของ บทละคร นักแสดง รวมไปถึงเครื่องแต่งกายของนักแสดง ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จะเสด็จสวรรคตในปี พ.ศ.2468

การพัฒนาของเครื่องแต่งกายตัวละคร พ.ศ.2463-2468 เมื่อมีการสังเกตและเปรียบเทียบ เครื่องแต่งกายตัวละครผู้ชายเริ่มมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและมีการเพิ่มเติม ในเครื่องแบบทหารเรือ เครื่องแต่งกายทหารเสือป่า ชุดพลเรือน ชุดทหารสโมสร เป็นต้น ได้ให้นักแสดงได้สวมใส่เพื่อให้เข้ากับบทบาทและสถานการณ์ ในส่วนของเครื่องแต่งกายตัวละครสุภาพสตรีเริ่มมีการปรับเปลี่ยนจากการสวมใส่โจงกระเบนให้มาอยู่ในรูปแบบของการนุ่งผ้าถุงยาวที่นิยมเรียกกันว่า การนุ่งขึ้น ซึ่งเป็นแฟชั่นของการแต่งกายสตรีไทยในสมัยปลายรัชกาลที่ 6 อีกทั้งเครื่องแต่งกายในยุคนี้ยังสามารถแยกเครื่องแต่งกายออกได้หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกายตัวละครผู้ชายที่มีการผสมผสานแบบตะวันตก เช่นการนุ่งโจงกระเบนสวมเสื้อสูท จนเป็นที่มาของการเรียกว่าชุด พระราชนิยมสมัยรัชกาลที่ 6 ส่วนของตัวละครผู้หญิงค่านำหน้าที่ใช้เรียกว่า แม่ช้อย แม่ศรี เป็นคนรักหรือคู่หมั้นก็ยังคงมีการสวมใส่เสื้อตัวหลวมคลุมสะโพกนุ่งโจงกระเบนอยู่บ้างเป็นบางเรื่อง เช่นละครพูดเรื่องโพพวง ละครพูดเรื่องหัวใจนักรบ ละครพูดเรื่องกลแตก เป็นต้น

เครื่องแต่งกายละครพูดรัชกาลที่ 6 ในยุคนี้ยังได้เพิ่มเครื่องแต่งกายที่ดูแปลกใหม่ นั่นคือเครื่องแต่งกายแบบผสมผสานไทยจีน เห็นได้จากตัวละครผู้ชายเมื่อมีการอยู่บ้าน รับแขกมาที่บ้าน ตัวละครจะมีการสวมใส่กางเกงแพร เสื้อตัวหลวม หรือ กางเกงแพรเสื้อราชแพทเทิร์นสมัยรัชกาลที่ 5 ในการต้อนรับแขกที่มาที่บ้าน แต่การสวมใส่เครื่องแต่งกายในลักษณะนี้ได้มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และนำมาปรับใช้ให้เห็นในการแสดงสมัยปลายรัชกาลที่ 6 ทำให้เครื่องแต่งกายละครพูดในยุคสมัยนี้ได้มีการพัฒนาเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เสด็จไปพบเห็นเครื่องแต่งกายของผู้คนหรือผู้ที่มิฐานะตามสถานที่ต่างๆ เช่น สิงคโปร์และมาลายู หรือเป็นอิทธิพลแฟชั่นเครื่องแต่งกายของต่างประเทศที่พระองค์ได้นำมาปรับใช้ให้เป็นเครื่องแต่งกายแบบผสมผสาน อีกทั้งการแสดงละครพูดในยุคนี้ได้ใช้ ผู้ชายจริงผู้หญิงแท้ในการแสดง ทำให้เกิดความสมจริงทั้งบทบาทและเครื่องแต่งกายที่นักแสดงได้สวมใส่

อภิปรายผล

รูปแบบเครื่องแต่งกายละครพูดในรัชกาลที่ 6 เครื่องแต่งกายของตัวละครผู้หญิงและตัวละครผู้ชาย เมื่อนำมาศึกษาและเปรียบเทียบกับภาพถ่ายที่ปรากฏในหนังสืองานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธและภาพถ่ายงานละครพูดจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติพบว่า เครื่องแต่งกายของตัวละครถูกพัฒนาและมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบอยู่ตลอดเวลา โดยตัวละครผู้หญิงจะมีช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกายที่มีความสอดคล้องกับเครื่องแต่งกายตะวันตก โดยจะเห็นได้จาก เสื้อผ้า ทรงผม วัสดุที่ใช้เลือกใช้ ตลอดจนถึงเครื่องประดับ โดยนักออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละครจะต้องเป็นตัวกำหนดให้เครื่องแต่งกายของตัวละครมีความสอดคล้องกับแฟชั่นในยุคสมัยนั้นหรือตามบทบาทบริบทในสังคมและเมื่อเครื่องแต่งกายถูกแต่งให้กับนักแสดงจะต้องเป็นที่ยอมรับของท่านผู้ชม ส่วนตัวละครผู้ชาย เครื่องแต่งกายยังคงความเป็นรูปแบบของตะวันตก โดยยังมีการสวมใส่ชุดทักซิโด ชุดสูท หรือ เครื่องแบบทหารตะวันตก แต่ถึงอย่างไร เครื่องแต่งกายของตัวละครผู้ชายและตัวละครผู้หญิงก็ยังได้รับอิทธิพลเครื่องแต่งกายตะวันตกมาปรับใช้ ซึ่งในสมัยนั้นเครื่องแต่งกายเหล่านี้ก็ได้มาจากการแต่งกายของผู้ที่มีฐานะของตะวันตกจนเกิดเป็นแฟชั่นเครื่องแต่งกาย และมีความสวยงาม ซึ่งตรงกับแนวคิดการ

ออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นของ วาริณา บุญสม (2547, น.5) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่นักออกแบบต้องคำนึงถึงเสื้อผ้า องค์ประกอบที่สำคัญ และปัจจัยหลายๆอย่าง ที่จะต้องผสมผสานเข้าไว้ด้วยกันเหมือนศิลปะด้านอื่นๆและทำให้คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับเกิดเป็นอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายหรือแฟชั่นมากยิ่งขึ้น

เครื่องแต่งกายของตัวละครชุดในรัชกาลที่ 6 ตัวละครผู้ชายและตัวละครผู้หญิงจะมีลักษณะเครื่องแต่งกายที่แตกต่างกันออกไปตามช่วงของการพัฒนาการเครื่องแต่งกาย ทำให้เครื่องแต่งกายของตัวละครผู้ชายมีรูปทรงที่เป็นทรงกระบอกหรือทรงตรง เช่นเสื้อแขนยาวทรงตรง และ กางเกงขาวยาวทรงยาวทรงกระบอก ส่วนตัวละครผู้หญิงรูปทรงของเครื่องแต่งกายจะถูกแบ่งตามรูปทรงของเครื่องแต่งกายตะวันตก เช่น ทรงระฆัง ทรงกระดิ่ง ทรงตรง ซึ่งเครื่องแต่งกายของตัวละครผู้หญิงยังมีการรับอิทธิพลแฟชั่นเครื่องแต่งกายของตะวันตกมาปรับใช้ในละครชุดจึงมีการแยกรูปทรงเพื่อให้เกิดความงามของลายเส้นและลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ตามยุคสมัย อีกทั้งสามารถแยกประเภทเครื่องแต่งกายให้เห็นเป็นช่วงของพัฒนาการได้อีกด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดทฤษฎีรูปทรงของ คลีฟ เบลล์ (Clive Bell) ไพโรจน์ ขมิ้น (2559, น.55) ได้กล่าวไว้ว่า รูปทรงมีความสำคัญกว่าเนื้อหา รูปทรงสามารถสร้างงานที่เป็นเอกลักษณ์ ศิลปะคือรูปทรงที่เป็นโครงสร้างไม่ซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นการจัดวางองค์ประกอบ รูปทรง ลายเส้น ทรวดทรงรูปแบบ ล้วนเป็นเอกลักษณ์ทั้งสิ้น

ดังนั้นรูปแบบและพัฒนาการเครื่องแต่งกายละครชุดในรัชกาลที่ 6 เครื่องแต่งกายตัวละครผู้ชายและตัวละครผู้หญิงเป็นเครื่องแต่งกายที่มีความสมจริง จะพบว่าเครื่องแต่งกายของตัวละครมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเครื่องแต่งกายในงานหนังสือรัฐราชพัสดุราชนครินทร์ ที่ได้รับรวบรวมภาพถ่ายเครื่องแต่งกายของขุนนาง ข้าราชการในสมัยรัชกาลที่ 6 ทำให้ทราบว่าเครื่องแต่งกายตัวละครถูกให้มีการแต่งกายตรงกับยุคสมัยและเหตุการณ์บ้านเมืองตลอดจนถึง สังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของไทยและตะวันตก

ดังนั้นเครื่องแต่งกายในละครชุดจึงมีการผสมผสานระหว่างเครื่องแต่งกายของไทยและเครื่องแต่งกายของตะวันตก ซึ่งเครื่องแต่งกายละครชุดในสมัยรัชกาลที่ 6 ตัวละครผู้ชายยังมีความเป็นทหารนักรบ ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ต้องการให้เห็นความสำคัญของทหารไทยและคุณงามความดีของเหล่าทหารที่รักษาบ้านเมือง ส่วนตัวละครผู้หญิงยังได้รับแฟชั่นเครื่องแต่งกายของสุภาพสตรีตะวันตกมาปรับใช้ในเครื่องแต่งกายของละคร ได้แก่ เครื่องแต่งกายยุคสมัย วิคตอเรีย เครื่องแต่งกายสมัยเอ็ดเวิร์ดীয় เครื่องแต่งกายสมัยยุคทิสต์ และเครื่องแต่งกายสมัยยุคอาเธอร์ไคหรือแก๊สบี้ เครื่องแต่งกายยุคสมัยเหล่านี้เป็นอิทธิพลทางแฟชั่นเครื่องแต่งกายที่ทำให้ ข้าราชการ ขุนนาง และผู้ที่มีฐานะนิยมแต่งเป็นแฟชั่น ดังนั้นเครื่องแต่งกายเหล่านี้จึงถูกนำไปสู่เครื่องแต่งกายของตัวละครเพื่อให้เห็นสภาพความเป็นจริงของบ้านเมืองและสมจริงกับบทพระราชนิพนธ์ตามรูปแบบและพัฒนาการเครื่องแต่งกาย

ข้อเสนอแนะ

เครื่องแต่งกายละครชุดรัชกาลที่ 6 ยังมีความน่าสนใจอีกหลายเรื่องหลายประเด็นที่สามารถศึกษาและค้นคว้าเป็นรูปแบบของการวิจัย นอกจากเครื่องแต่งกายละครชุดในสมัยรัชกาลที่ 6 แล้ว เครื่องแต่งกายของละครเรื่องและเครื่องแต่งกายในสมัยรัชกาลที่ 6 ยังมีความน่าสนใจเช่นกันเพราะยุคสมัยนั้นเครื่องประดับของตะวันตกมีอิทธิพลต่อเครื่องแต่งกายเป็นอย่างมาก เห็นได้จากศิลปกรรม พัสตราภรณ์ เป็นต้น ยังทำให้บทพระราชนิพนธ์แต่ละเรื่องยังมีปัจจัยที่นำไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่างๆในประเทศและต่างประเทศในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี ละครบางเรื่องมีการเล่นหลายครั้งแต่เครื่องแต่งกายกลับไม่ปรากฏหลักฐานหรือมีหลักฐานแต่ยังไม่มีคนได้ศึกษา อย่างเช่นละครเรื่องมัทนพารา เป็นต้น

ผลงานวิจัยชิ้นนี้สามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาเครื่องแต่งกาย ทำให้สามารถทราบได้ว่าเครื่องแต่งกายรัชกาลที่ 6 อยู่ในช่วงใดและมีเหตุการณ์อะไรที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ปิ่น มาลากุล. (2521). *หนังสืองานละครของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร :ไทยวัฒนาพานิช.
- ลูธ อุตมะ. (2559). *วารสาร รัฐราชพัสดุราชนครินทร์*. ปีที่พิมพ์ 2559 (ฉบับที่ 1), เลขหน้า 6-10.
- ศิริวัฒน์ ขำเกิด. (2557). *ละครสวนสุนันทาสถาปัตยกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศิลปะการแสดง(นาฏศิลป์ไทย), มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมศักดิ์ บัวรอด. (2547). *การแสดงและการสร้างละครไทย*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา